

Utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten

Riktlinjer

Dnr: 2023/149

Servicenämnden 2024-02-21 § 18

Dokumenttitel: Utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutad av: Servicenämnden

Datum och beslutsparagraf: 2024-02-21, § 18

Diarienummer: 2023/149

Gäller för: Servicenämnden

Giltighetstid: Tills vidare

Senast reviderad: -

Ersätter: Riktlinjer för lekplatser SVN 2017-02-15 § 29, dnr 2016/135

Dokumentansvar: Parkingenjör

Innehåll

Bakgrund	4
Definition.....	4
Syfte.....	4
Koppling till lagstiftning och angränsande styrande dokument	4
Avgränsning och tillämpning	5
Uppföljning/revidering	5
Riktlinje för utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten	6
Inledning.....	6
Lekmiljöers värden.....	6
Locka till utevistelse.....	6
Ha en god gestaltning	6
Ha ett högt lekvärde	6
Vara tillgängliga.....	6
Fungera som mötesplatser	7
Finnas nära.....	7
Utformas med barnrättsperspektiv	7
Hålla över tid	7
Vara trygga och säkra	7
Närområdet som en del av ytan.....	7
Ekosystemtjänster	7
Sprida information på plats.....	9

Bakgrund

Hållbar utveckling – social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet – är vägledande för alla beslut i Hammarö kommun. Detta innebär att vi strävar mot tillämpning av FN:s 17 globala hållbarhetsmål och Sveriges Agenda 2030. Ytor för lek, aktivitet och möten bidrar i huvudsak till social hållbarhet. För att komma längre i arbetet med hållbara ytor för lek, aktivitet och möten – och skapa miljöer som går att utforska och upplevas med alla sinnen – breddar vi synen på detta. Vi går från den traditionella lekplatsen och spontanidrottsytan, där endast lekredskap och bollplan är i fokus, till ytor som uppmuntrar till många olika sorters lek, där aktivitet och landskap är sammanflätade.

Definition

Vi använder begreppet ytor för lek, aktivitet och möten som ett samlat begrepp för ett närområdes möjligheter till fysisk aktivitet för, och möten mellan, Hammaröborna. En sådan yta kan till exempel utgöras av lekredskap, yta för spontanidrott, sittmöjligheter, gräsytor och angränsande naturområde.

Syfte

Denna riktlinje syftar till att ge anvisningar för utvecklingen av kommunens ytor för lek, aktivitet och möten för att främja barnens lekfulla lärande samt främja invånarnas fysiska aktivitet och möten utomhus dem emellan. Riktlinjen bidrar till att skapa kvalitet i utformningen av dessa ytor och främjar en hållbar utveckling där ekosystemtjänster tas tillvara.

Koppling till lagstiftning och angränsande styrande dokument

- Kommunfullmäktiges mål: Sveriges friskaste kommun
- Servicenämndens mål: Serviceförvaltningen skapar möjligheter till hälsofrämjande aktiviteter och val för Hammaröbor
- Plan- och bygglagen
- Boverket
- Produktsäkerhetslagen
- Upphandlade ramavtal

Avgränsning och tillämpning

Riktlinjen gäller för utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten på allmän platsmark, inte på kvartersmark. Det innebär att riktlinjen inte gäller för fastighetsytor.

Riktlinjen ska tillämpas både i samband med upprustning av befintliga ytor för lek, aktivitet och möten samt om nya ytor ska anläggas.

Uppföljning/revidering

Riktlinjen revideras vid behov.

Riktlinje för utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten

Inledning

Det finns många viktiga värden som ytor för lek, aktivitet och möten kan bidra med till Hammaröbornas vardag. Ytorna lockar till både rörelse och möten utomhus och de uppmanar till fantasilekar och främjar motorik. Att uppmärksamma ekosystemtjänsterna inom ytorna innebär att dra nytta av det som naturen ger oss gratis. Det är ett mervärde att sprida information och kunskap till Hammaröborna om vad de upplever på platsen och vad naturen ger dem. Vid utveckling av dessa ytor ska följande delar inkluderas:

- Lekmiljöers värden
- Närområdet med dess ekosystemtjänster
- Information på platsen om värden både för det anlagda och det som finns i den nära naturen

Lekmiljöers värden

Nedan beskrivs värden i lekmiljöer i ytor för lek, aktivitet och möten. Alla dessa värden ska beaktas vid utveckling av ytor där lekmiljöer ingår.

Locka till utevistelse

Lekmiljöer i Hammarö kommun ska vara utmanande, inbjudande och bidra till glädje och en vilja att vistas utomhus.

Ha en god gestaltning

Lekmiljöer i Hammarö kommun ska placeras så att de tar tillvara på platsens förutsättningar och de kvaliteter som finns. Befintlig terräng och vegetation ska integreras i lekmiljön och en variation i rumslighet ska eftersträvas.

Ha ett högt lekvärde

Lekmiljön ska utmana alla sinnen och erbjuda möjlighet att utöva flera olika typer av lekar såsom motorik- och rörelselekar, sociala och samarbetande eller kreativa och skapande lekar. Det ska eftersträvas ett så högt lekvärde som möjligt utifrån lekmiljöns förutsättningar.

Vara tillgängliga

Lekmiljöer i Hammarö kommun ska vara välkomnande och inkluderande. De ska innehålla lekvärden för alla oberoende av förmåga eller funktionsnedsättning.

Fungera som mötesplatser

Lekmiljöer ska inte bara vara en plats för lek utan också en plats där det finns möjlighet för barn och vuxna, i olika åldrar och med skilda förutsättningar att mötas och interagera.

Finnas nära

Barn i Hammarö kommun ska ha tillgång till lekmiljöer nära sitt hem. Dessa ska ha hög kvalitet och komplettera boendemiljön. Lekmiljöer ska placeras på strategiska platser i anslutning till kommunikationsnät och lekstimulerande miljöer.

Utformas med barnrättsperspektiv

Vid planering av utemiljöer för barn ska delaktighet prioriteras. Barns kunskaper och erfarenheter ska tas tillvara.

Hålla över tid

Lekmiljön ska uppmuntra till lek och aktivitet året om. Årstidsväxlingar och väder ska tas tillvara för effekt och variation. Vid val av växtmaterial, lekutrustning och övriga material är miljöpåverkan, livslängd och underhållskostnader viktiga aspekter.

Vara trygga och säkra

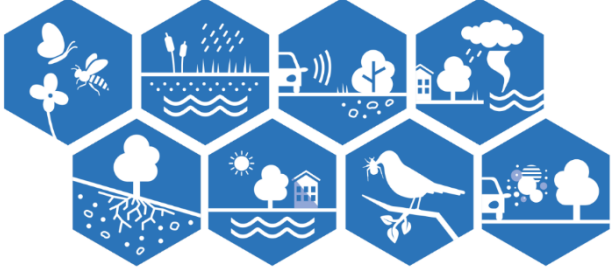

Besökare ska känna sig trygga i kommunens lekmiljöer. De ska utformas och förvaltas så att de är säkra men ändå innehålla utmaningar.

Närområdet som en del av ytan

Vid utveckling av ytor för lek, aktivitet och möten ska hela miljön i närområdet tas hänsyn till och de värden som finns på platsen ska nyttjas, synliggöras och tillgängliggöras. Det syftar till att skapa förutsättningar för många olika sorters lek, där aktivitet, möten och landskap är sammanflätade. En yta ska inte bara bestå av en traditionell lekplats med lekredskap och en angränsande yta för spontanidrott, utan vi ska även nyttja ekosystemtjänster; tjänster som naturen ger oss gratis.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster i närområdet ska ingå som en del av ytan för lek, aktivitet och möten. Nedan framgår de typer av ekosystemtjänster som finns, tillsammans med Boverkets symboler, och på vilket sätt de kan bidra till värden till ytan.

Typ av ekosystemtjänst	Värden
<p data-bbox="276 286 638 315">Kulturella ekosystemtjänster</p> 	<p data-bbox="930 286 1155 315">Social interaktion</p> <p data-bbox="930 353 1075 383">Fysisk hälsa</p> <p data-bbox="930 421 1099 450">Mötesplatser</p> <p data-bbox="930 488 1070 517">Rekreation</p>
<p data-bbox="276 667 671 696">Försörjande ekosystemtjänster</p> 	<p data-bbox="930 667 1066 696">Äppelträd</p> <p data-bbox="930 734 1059 763">Bärbuskar</p>
<p data-bbox="276 1048 671 1077">Reglerande ekosystemtjänster</p> 	<p data-bbox="930 1048 1161 1077">Träd som skuggar</p> <p data-bbox="930 1115 1294 1144">Buskage som ger vindskydd</p>
<p data-bbox="276 1429 655 1458">Stödande ekosystemtjänster</p> 	<p data-bbox="930 1429 1177 1458">Biologisk mångfald</p>

Prioriterade ekosystemtjänster för dessa ytor är framför allt fysisk hälsa, social interaktion och biologisk mångfald. Andra ekosystemtjänster kan också vara aktuella; det är närmiljön som ger möjligheterna.

Sprida information på plats

Vi ska sprida information om viktiga ekosystemtjänster som finns inom ytan för lek, aktivitet och möten. Det kan till exempel handla om historia och kultur, om lek med vatten och om biologisk mångfald. Syftet med informationen är att bidra till kunskap och en känsla av sammanhang. Att ha information på plats gör den lättillgänglig för Hammaröborna och kan innebära ett större utbyte av ytan.